

MATURA 2023

GARŚĆ INFORMACJI O MATURZE W NOWEJ FORMULE
Z JĘZYKA POLSKIEGO

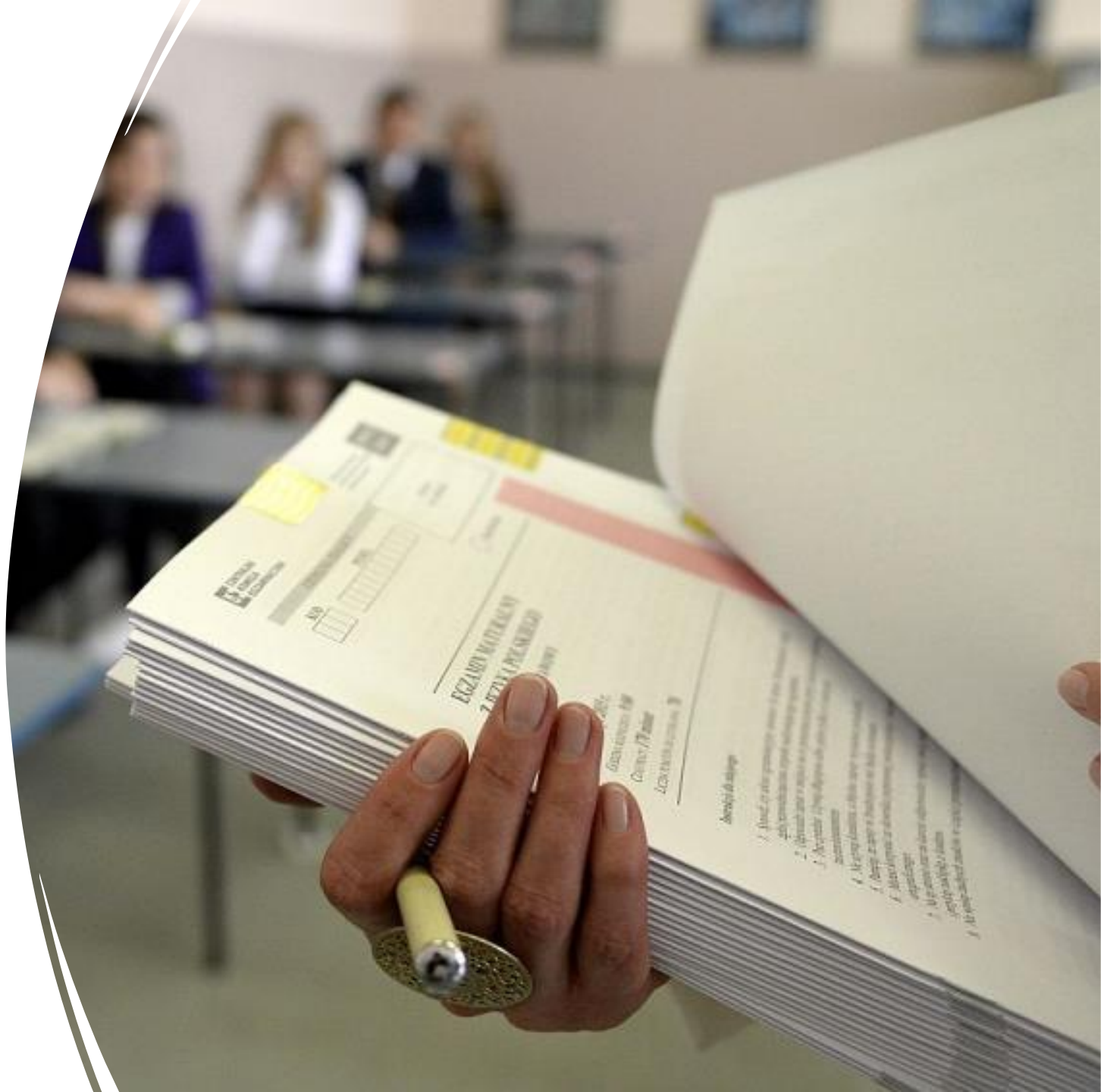

Egzamin maturalny w Formule 2023

– informatory

Egzamin maturalny od 2023

- zgodny z wymaganiami podstawy programowej z 2018 r.

INFORMATOR o egzaminie maturalnym z języka polskiego

jako przedmiotu obowiązkowego (część ustna oraz część pisemna
na poziomie podstawowym)

MATURA 2023

- Język polski jest jednym z obowiązkowych przedmiotów egzaminacyjnych na egzaminie ósmoklasisty i na egzaminie maturalnym.
- Wszyscy zdający przystępują do egzaminu maturalnego z języka polskiego w części ustnej (bez określania poziomu) oraz w części pisemnej (na poziomie podstawowym).
- Każdy maturzysta może również przystąpić do egzaminu maturalnego z języka polskiego na poziomie rozszerzonym jako przedmiotu dodatkowego (dla tego egzaminu przygotowany jest odrębny informator).

Egzamin maturalny z języka polskiego w części ustnej oraz w części pisemnej na poziomie podstawowym sprawdza, w jakim stopniu zdający spełnia wymagania z języka polskiego, określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły ponadpodstawowej.

Wymagania ogólne i szczegółowe zawarte w podstawie programowej z języka polskiego zostały opisane w czterech obszarach:

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

II. Kształcenie językowe.

III. Tworzenie wypowiedzi.

IV. Samokształcenie.

CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI EGZAMINU MATURALNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

LEKTURY NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym na poziomie podstawowym oraz w części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego znajdują się zadania sprawdzające znajomość treści i problematyki lektur obowiązkowych.

LEKTURY NA EGZAMINIE

- 1) *Biblia*, w tym fragmenty *Księgi Rodzaju*, *Księgi Hioba*, *Księgi Koheleta*, *Pieśni nad Pieśniami*, *Księgi Psalmów*, *Apokalipsy wg św. Jana*;
- 2) Jan Parandowski, *Mitologia, część I Grecja*;
- 3) Homer, *Iliada* (fragmenty), *Odyseja* (fragmenty);
- 4) Sofokles, *Antygona*;
- 5) *Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu* (fragmenty);
- 6) *Legenda o św. Aleksym* (fragmenty);
- 7) *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* (fragmenty);
- 8) *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty);
- 9) Gall Anonim, *Kronika polska* (fragmenty);
- 10) Dante Alighieri, *Boska komedia* (fragmenty);

LEKTURY NA EGZAMINIE

- 11) Jan Kochanowski, tren IX, X, XI, XIX; *Odprawa posłów greckich*;
- 12) Piotr Skarga, *Kazania sejmowe* (fragmenty);
- 13) Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki* (fragmenty);
- 14) William Szekspir, *Makbet*, *Romeo i Julia*;
- 15) Molier, *Skąpiec*;
- 16) Ignacy Krasicki, wybrane satyry;
- 17) Adam Mickiewicz, *Oda do młodości*; wybrane ballady, w tym *Romantyczność*; Konrad Wallenrod; *Dziady* cz. III;
- 18) Juliusz Słowacki, *Kordian*,
- 19) Zygmunt Krasiński, *Nie-Boska komedia*;
- 20) Bolesław Prus, *Lalka*, *Z legend dawnego Egiptu*;

LEKTURY NA EGZAMINIE

- 21) Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*;
- 22) Henryk Sienkiewicz, *Potop*;
- 23) Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*;
- 24) Stanisław Wyspiański, *Wesele*;
- 25) Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (tom I – Jesień);
- 26) Stefan Żeromski, *Rozdziobią nas kruki, wrony...*, *Przedwiośnie*;
- 27) Witold Gombrowicz, *Ferdydurke* (fragmenty);
- 28) Tadeusz Borowski, *Proszę państwa do gazu*, *Ludzie, którzy szli*;
- 29) Gustaw Herling-Grudziński, *Inny świat*;
- 30) Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem*;

LEKTURY NA EGZAMINIE

- 31) Albert Camus, *Dżuma*;
- 32) George Orwell, *Rok 1984*;
- 33) Józef Mackiewicz, *Droga donikąd* (fragmenty);
- 34) Sławomir Mrożek, *Tango*;
- 35) Marek Nowakowski, *Raport o stanie wojennym* (wybrane opowiadanie), *Góra „Edek”*
(z tomu *Prawo prerii*);
- 36) Jacek Dukaj, *Katedra* (z tomu *W kraju niewiernych*);
- 37) Antoni Libera, *Madame*;
- 38) Andrzej Stasiuk, *Miejsce* (z tomu *Opowieści galicyjskie*);
- 39) Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* (z tomu *Gra na wielu bębenkach*);
- 40) Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* (fragmenty);

LEKTURY NA EGZAMINIE

41) Ponadto z zakresu szkoły podstawowej: **treny i pieśni Jana Kochanowskiego, bajki Ignacego Krasickiego, *Dziady cz. II* i *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza, *Zemsta* Aleksandra Fredry, *Balladyna* Juliusza Słowackiego.**

Lista lektur obowiązkowych będzie zamieszczana w arkuszu egzaminacyjnym.

W arkuszu pojawią się również zadania, w których tekstami źródłowymi będą utwory poetyckie – zarówno autorów wskazanych w podstawie programowej, jak i innych. Zadania te nie będą sprawdzały znajomości treści konkretnego utworu, ale – umiejętność odczytywania tego typu tekstów.

CZĘŚĆ USTNA EGZAMINU
MATURALNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

Ustna matura z polskiego 2023

omów świat przedstawiony w demotywatorach

Egzamin maturalny z języka polskiego w części ustnej sprawdza umiejętność tworzenia wypowiedzi na określony temat, zgodnej z zasadami poprawności językowej, logiki i retoryki.

Egzamin trwa
30 minut i
składa się z
trzech części:

przygotowania zdającego do
odpowiedzi (15 minut)

wypowiedzi monologowych
zdającego dotyczących zadań z
wylosowanego zestawu
egzaminacyjnego (10 minut)

rozmowy zdającego z zespołem
przedmiotowym związanej z tymi
wypowiedziami (5 minut)

W czasie trwania części ustnej egzaminu maturalnego zdającemu nie udziela się żadnych wyjaśnień dotyczących zadań egzaminacyjnych. Ponadto zdający nie może korzystać ze słowników i innych pomocy.

Opis zestawu zadań egzaminacyjnych

Zestaw zadań egzaminacyjnych składa się z dwóch zadań:

- **zadanie 1. zawiera zagadnienie sprawdzające znajomość treści i problematyki lektury obowiązkowej** – zamieszczonej w podstawie programowej na poziomie podstawowym do realizacji w całości lub we fragmentach – i tworzenie wypowiedzi na jej temat z uwzględnieniem wybranego kontekstu
- **zadanie 2. dotyczy zagadnienia związanego z literaturą lub innymi dziełami sztuki albo językiem;** zdający omawia je na podstawie dołączonego do polecenia materiału w postaci tekstu literackiego lub nieliterackiego albo tekstu ikonicznego.

Cechy zadań egzaminacyjnych

Zadanie 1.

Składa się z polecenia, zawierającego zagadnienie w formie twierdzenia lub pytania, odnoszącego się do lektury obowiązkowej oraz wybranego kontekstu.

TABELA 2. SCHEMAT POLECENIA W ZADANIU 1. (LEKTURA OBOWIĄZKOWA)

	SCHEMAT POLECENIA DO	
	LEKTURY OBOWIĄZKOWEJ OMAWIANEJ W CAŁOŚCI	LEKTURY OBOWIĄZKOWEJ OMAWIANEJ WE FRAGMENTACH
ZAGADNIENIE W FORMIE TWIERDZENIA LUB PYTANIA	np. <i>Motyw cierpienia niezawinionego.</i>	np. <i>Czym dla człowieka może być doświadczenie samotności?</i>
ELEMENT 1. POLECENIA: WSKAZANIE LEKTURY	<i>Omów zagadnienie na podstawie <u>„Dżumy” Alberta Camusa.</u></i>	<i>Omów zagadnienie na podstawie <u>znanych Ci fragmentów „Legendy o św. Aleksym”.</u></i>
ELEMENT 2. POLECENIA: KONTEKST	<i>W swojej odpowiedzi uwzględnij również <u>wybrany kontekst.</u></i>	<i>W swojej odpowiedzi uwzględnij również <u>wybrany kontekst.</u></i>

Polecenia do zadania 1. mają charakter jawny i zostaną opublikowane w komunikacie dyrektora CKE przed egzaminem maturalnym w terminie określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki.

ZADANIE 1.

- Daje możliwość sprawdzenia znajomości treści i problematyki lektury obowiązkowej wskazanej w podstawie programowej na poziomie podstawowym oraz umiejętności interpretacji utworów z wykorzystaniem wiedzy historyczno- i teoretycznoliterackiej oraz kulturowej;
- umożliwia zdającemu zaprezentowanie poziomu dojrzałości intelektualnej, pogłębionego rozumienia literatury, a także wykazanie się sprawnością językowo-retoryczną;
- odwołuje się do wiadomości i umiejętności z III etapu edukacyjnego.

Zadanie 2.

- składa się z polecenia i tekstu (w zadaniach stosowane są trzy typy tekstów: nieliterackie, literackie i ikoniczne), zawierającego zagadnienie w formie twierdzenia lub pytania odnoszącego się do załączonego tekstu oraz wybranego kontekstu.
- umożliwia zdającemu wykazanie się dojrzałością intelektualną, orientacją w problemach kultury, w tym literatury, sztuki lub języka, a także wykazanie się sprawnością językowo-retoryczną oraz rozumieniem tekstu stanowiącego inspirację do wypowiedzi
- odwołuje się do wiadomości i umiejętności z III etapu edukacyjnego.

TABELA 3. SCHEMAT POLECENIA W ZADANIU 2. (LITERATURA/SZTUKA/JĘZYK)

	SCHEMAT POLECENIA DO ZAGADNIENIA ZWIĄZANEGO		
	Z LITERATURĄ (ZADANIA ZAWIERAJĄCE MATERIAŁ LITERACKI)	ZE SZTUKĄ (ZADANIA ZAWIERAJĄCE MATERIAŁ IKONICZNY)	Z JĘZYKIEM (ZADANIA ZAWIERAJĄCE MATERIAŁ DO ANALIZY JĘZYKOWEJ)
ZAGADNIENIE W FORMIE TWIERDZENIA LUB PYTANIA	np. <i>Kryzys wartości w świecie skażonym złem.</i>	np. <i>Tworzenie – naśladowanie rzeczywistości czy jej wyobrażanie?</i>	np. <i>Zróznicowanie językowe wypowiedzi jako sposób wyrażania emocji.</i>
ELEMENT 1. POLECENIA: TEKST ŹRÓDŁOWY	<i>Omów zagadnienie na podstawie <u>zamieszczonego</u> <u>poniżej materiału</u></i>	<i>Omów zagadnienie na podstawie <u>zamieszczonego</u> <u>poniżej materiału</u></i>	<i>Omów zagadnienie na podstawie <u>zamieszczonego</u> <u>poniżej materiału</u></i>
ELEMENT 2. POLECENIA: TEKST 2. ALBO WŁASNE DOŚWIADCZENIA	<i>oraz <u>wybranego tekstu</u> <u>kultury albo utworu</u> <u>literackiego.</u></i>	<i>oraz <u>wybranego utworu</u> <u>literackiego.</u></i>	<i>oraz <u>wybranego tekstu</u> <u>kultury albo utworu</u> <u>literackiego, albo</u> <u>własnych</u> <u>doświadczeń</u> <u>komunikacyjnych.</u></i>

Wybrany utwór literacki, będący drugim tekstem, do którego odwołuje się zdający w swojej wypowiedzi, może być:

- lekturą obowiązkową
- lekturą uzupełniającą
- utworem literackim niebędącym lekturą, w tym utworem poetyckim.

Przebieg egzaminu ustnego

	PRZEBIEG EGZAMINU	CZAS TRWANIA
CZYNNOŚCI ORGANIZACYJNE	Zdający losuje zestaw egzaminacyjny zawierający dwa zadania.	–
PRZYGOTOWANIE ZDAJĄCEGO DO WYPOWIEDZI MONOLOGOWYCH	Zdający przygotowuje się do wygłoszenia wypowiedzi monologowych na dwa tematy zamieszczone w wylosowanym zestawie (może w tym czasie przygotować ramowy plan wypowiedzi, konspekt, notatki pomocnicze).	Nie więcej niż 15 minut.

**WYPOWIEDZI
MONOLOGOWE
ZDAJĄCEGO**

Zdający wygłasza wypowiedzi monologowe. Wypowiedzi monologowe zdającego nie mogą być przerywane przez zespół przedmiotowy (z wyjątkiem sytuacji, kiedy upłynął czas na nie przeznaczony). Zdający nie musi realizować zadań w kolejności, w jakiej zostały zamieszczone w zestawie zadań egzaminacyjnych – może rozpocząć wypowiedź od wybranego przez siebie zadania.

Nie więcej niż 10 minut (może je wygłosić w czasie krótszym niż 10 minut).

ROZMOWA
ZESPOŁU
PRZEDMIOTOWEGO
ZE ZDAJĄCYM

Rozmowa zespołu przedmiotowego ze zdającym może dotyczyć:

- zagadnień określonych w poleceniach do obu zadań lub do jednego z dwóch zadań
- utworu literackiego albo tekstu kultury, w tym materiału ikonicznego, dołączonego do polecenia
- treści utworów literackich i tekstów kultury przywołanych przez zdającego w wypowiedziach.

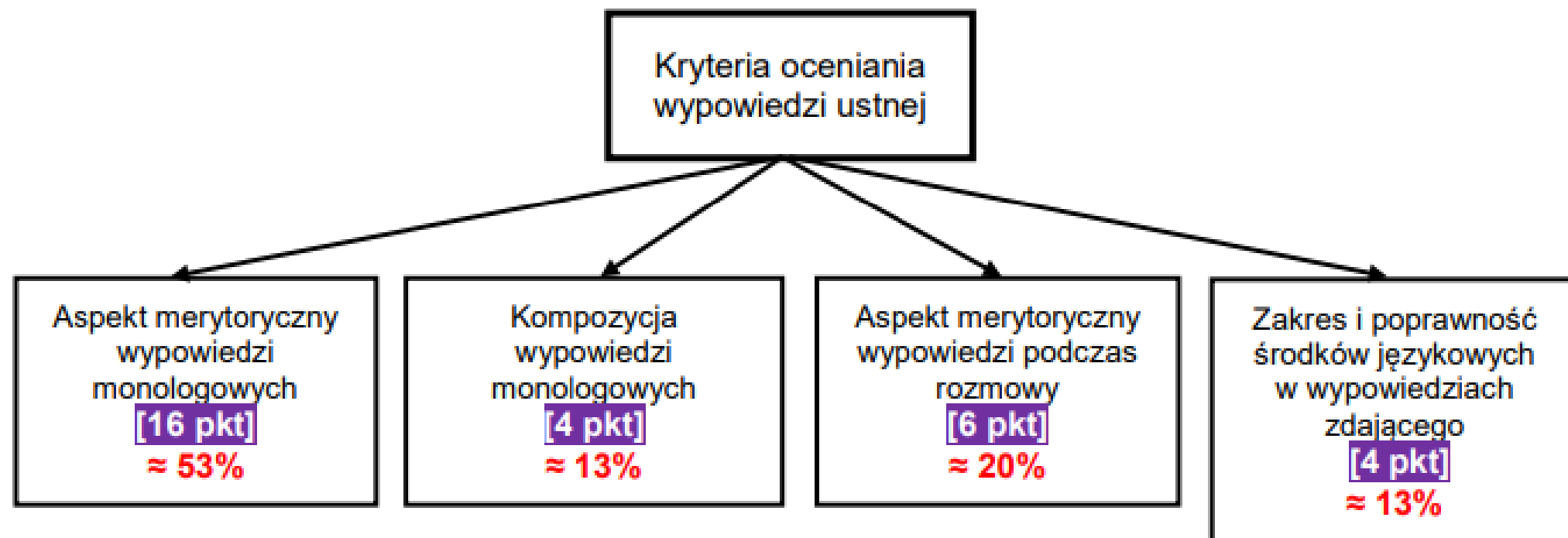
Nie więcej niż
5 minut.

ZASADY OCENIANIA EGZAMINU USTNEGO

Za egzamin ustny zdający będzie mógł otrzymać maksymalnie **30 punktów**. Oceniając wypowiedzi zdającego, członkowie zespołu przedmiotowego będą przydzielali punkty w czterech **kryteriach**, tj.:

1. aspekt merytoryczny wypowiedzi monologowych w zadaniach 1. i 2. (od 0 do 16 pkt)
2. kompozycja wypowiedzi monologowych w zadaniach 1. i 2. oceniana łącznie (od 0 do 4 pkt)
3. aspekt merytoryczny wypowiedzi podczas rozmowy (od 0 do 6 pkt)
4. zakres i poprawność środków językowych w wypowiedziach monologowych oraz podczas rozmowy (od 0 do 4 pkt).

Zdający zda część ustną egzaminu maturalnego z języka polskiego, jeżeli uzyska 30% możliwych do uzyskania, tj. 9 punktów. Wagi poszczególnych kryteriów przedstawiono na poniższym schemacie – podano wartości w przybliżeniu.

CZĘŚĆ PISEMNA EGZAMINU MATURALNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

Egzamin maturalny z języka polskiego w części pisemnej na poziomie podstawowym sprawdza: (a) umiejętność odczytywania, porównywania, analizowania, syntetyzowania, uogólniania problematyki dwóch tekstów nieliterackich (Część 1. *Język polski w użyciu*), (b) znajomość zagadnień z historii literatury i rozumienia procesów w niej zachodzących (Część 2. *Test historycznoliteracki*) oraz (c) tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej (Część 3. *Wypracowanie*).

Arkusz 1.	Arkusz 2.
• Część 1. Język polski w użyciu • Część 2. Test historycznoliteracki	Część 3. Wypracowanie

Na rozwiązanie zadań z obu arkuszy zdający ma 240 minut² i sam decyduje o kolejności i rozłożeniu w czasie pracy nad poszczególnymi częściami egzaminu.

ZADANIA EGZAMINACYJNE WE WSZYSTKICH CZĘŚCIACH ARKUSZY

Część	Liczba zadań	Liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym
Część 1. Język polski w użyciu	6–9	13	19%
Część 2. Test historycznoliteracki	12–22	22	31%
Część 3. Wypracowanie	1	35	50%
Razem	19–32	70	100%

W części 1. i w części 2. arkusza egzaminacyjnego znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których zdający wybiera odpowiedź spośród podanych. Wśród zadań zamkniętych znajdują się m.in.:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda-falsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których zdający samodzielnie formułuje odpowiedź. Wśród zadań otwartych znajdzie się takie, które będzie wymagać zredagowania krótkiego tekstu (notatka syntetyzująca).

Za rozwiązanie zadań otwartych będzie można uzyskać odpowiednio:

- w części *Język polski w użyciu* – co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia w danej części
- w części *Test historycznoliteracki* – co najmniej 70% punktów możliwych do zdobycia w danej części.

W części 3. arkusza egzaminacyjnego pojawi się zadanie rozszerzonej odpowiedzi – wypracowanie.

1. Język polski w użyciu

- Zadania egzaminacyjne w części 1. Język polski w użyciu:
- dotyczą poszczególnych tekstów zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym, a także wymagają skonfrontowania tych tekstów;
- sprawdzają umiejętności z zakresu języka/retoryki (środków językowych);
- łączą wymagania z różnych obszarów podstawy programowej, np. rozumienie tekstu i zagadnienia językowe (np. środki retoryczne);
- mogą zawierać odniesienia do innych utworów (cytaty), wymagające zderzenia treści/przesłania cytatu z sensami zamieszczonego w arkuszu egzaminacyjnym tekstu lub tekstów.

Jednym z zadań w części 1. Język polski w użyciu jest notatka syntetyzująca. Notatka syntetyzująca jest formą zwięzłego przedstawienia informacji istotnych dla danego tekstu lub tekstów (licząca od 60 do 90 wyrazów). (3 punkty).

Zadania w części 2. Test historycznoliteracki.

W części Test historycznoliteracki znajdą się co najmniej 2 zadania egzaminacyjne dotyczące każdej z wymienionych poniżej grup okresów literackich:

- **starożytność** (antykw i Biblia) – za rozwiązanie wszystkich zadań dotyczących antyku i Biblii będzie można uzyskać maksymalnie **3 pkt**;
- **średniowiecze, renesans, barok, oświecenie** za rozwiązanie wszystkich zadań dotyczących tych okresów będzie można uzyskać maksymalnie **4 pkt**;
- **romantyzm, pozytywizm** za rozwiązanie wszystkich zadań dotyczących tych okresów będzie można uzyskać maksymalnie **6 pkt**;

Zadania w części 2. Test historycznoliteracki.

- **Młoda Polska, 20-lecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji** – za rozwiązanie wszystkich zadań dotyczących tych okresów będzie można uzyskać maksymalnie **6 pkt**;
- **literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.** – za rozwiązanie wszystkich zadań dotyczących tych okresów będzie można uzyskać maksymalnie **3 pkt**.

Część 3.

Wypracowanie

Zdający samodzielnie tworzy wypracowanie na wybrany przez siebie temat, nie krótsze niż 400 wyrazów.

W każdym temacie są wskazane **4 elementy**, które **zdający musi uwzględnić** w wypracowaniu, tj.:

- dwa utwory literackie, w tym jeden wskazany jako obowiązkowy w liście lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym
- dwa konteksty pogłębiające rozumienie omawianych utworów do wyboru spośród: historyczno-literackiego, teoretycznoliterackiego, literackiego, biograficznego, kulturowego, mitologicznego, biblijnego, religijnego, historycznego, filozoficznego, egzystencjalnego, politycznego, społecznego.

TABELA 8. DOBÓR UTWORÓW LITERACKICH W ZALEŻNOŚCI OD TEKSTU WSKAZANEGO W TEMACIE WYPRACOWANIA

	TEKST 1. (wskazany w temacie wypracowania)	TEKST 2. (do wyboru przez zdającego)
1.	lektura obowiązkowa (tytuł wskazany w temacie)	• inna lektura obowiązkowa <i>lub</i> • lektura uzupełniająca, <i>lub</i> • utwór literacki niebędący lekturą, w tym utworem poetyckim
2.	lektura obowiązkowa (do wyboru przez zdającego)	• inna lektura obowiązkowa <i>lub</i> • lektura uzupełniająca, <i>lub</i> • utwór literacki niebędący lekturą, w tym utworem poetyckim
3.	wiersz podany w całości (dowolny)	lektura obowiązkowa

Każdy temat wymaga odwołania się do obowiązkowej lektury szkolnej, wybranej spośród lektur obowiązkowych, których lista jest zamieszczona w arkuszu egzaminacyjnym.

